

UMESTITEV NACIONALNIH IZPITOV IZ ANGLEŠČINE V SKUPNI EVROPSKI JEZIKOVNI OKVIR

Zaključno poročilo o izvedbi projekta

Suzana Bitenc Peharc, mag. Alenka Tratnik

UMESTITEV NACIONALNIH IZPITOV IZ ANGLEŠČINE V SKUPNI EVROPSKI JEZIKOVNI OKVIR

Zaključno poročilo o izvedbi projekta

Suzana Bitenc Peharc, mag. Alenka Tratnik

Ljubljana 2014

UMESTITEV NACIONALNIH IZPITOV IZ ANGLEŠČINE V SKUPNI EVROPSKI JEZIKOVNI OKVIR

Zaključno poročilo o izvedbi projekta

Izdal in založil:

Državni izpitni center
zanj dr. Darko Zupanc

Avtorici:

Suzana Bitenc Peharc, mag. Alenka Tratnik

Projektna skupina:

Koordinatorici:

Suzana Bitenc Peharc, mag. Alenka Tratnik

Ostali člani projektne skupine:

mag. Saša Benulič, Milena Forštner, dr. Gašper Ilc, Alenka Ketiš, mag. Branka Petek, mag. Mateja Petrovič,
dr. Karmen Pižorn, Ana Radovič, dr. Veronika Rot Gabrovec, dr. Andrej Stopar, Darinka Šaubah Kovič,
dr. Mihaela Zavašnik Arčnik

Del aktivnosti je potekal v okviru ESS projekta »Umestitev izpitov iz angleščine v skupni evropski referenčni okvir za jezike«.

Jezikovni pregled:

mag. Alenka Tratnik

Oblikovanje in prelom:

Milena Jarc

Tisk:

Državni izpitni center

Spletna stran:

www.ric.si

1. izdaja

Naklada: 100 izvodov

Ljubljana 2014

Publikacija je brezplačna.

© Državni izpitni center 2014

Vse pravice pridržane. Noben del te knjige ne sme biti reproduciran, shranjen ali prepisan v katerikoli obliki oziroma na katerikoli način, bodisi elektronsko, mehansko, s fotokopiranjem, ali kako drugače, brez predhodnega dovoljenja lastnikov avtorskih pravic.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.26(497.4):811.111(094)

BITENC Peharc, Suzana

Umestitev nacionalnih izpitov iz angleščine v skupni evropski jezikovni okvir : zaključno poročilo o izvedbi projekta / Suzana Bitenc Peharc, Alenka Tratnik. - 1. izd. - Ljubljana : Državni izpitni center, 2014

ISBN 978-961-6899-07-9

1. Tratnik, Alenka, 1965-
272943616

KAZALO

1	Uvod.....	4
2	Opis projekta	5
2.1	Skupni evropski jezikovni okvir	5
2.2	Umestitev slovenskih izpitov iz angleščine	5
2.3	Cilji projekta	6
2.4	Trajanje in faze projekta.....	6
2.5	Projektna skupina	6
2.6	Usposabljanje projektne skupine	7
3	Seznanitev	8
4	Specifikacija	9
5	Standardizacija	10
5.1	Metodologija.....	10
5.2	Uporabljene metode za standardizacijo izpitnih nalog	10
5.3	Potek standardizacije in delo presojevalcev.....	11
5.4	Gradivo za standardizacijo.....	11
5.5	Standardizacija splošne mature na osnovni ravni.....	12
5.6	Standardizacija splošne mature na višji ravni	14
5.7	Standardizacija poklicne mature.....	17
5.8	Standardizacija nacionalnega preverjanja znanja ob koncu 6. razreda.....	19
5.9	Standardizacija nacionalnega preverjanja znanja ob koncu 9. razreda.....	21
5.10	Standardizacija izpitov za odrasle na osnovni ravni.....	23
5.11	Standardizacija izpitov za odrasle na višji ravni	25
6	Validacija.....	28
7	Zaključek.....	37
7.1	Priporočila	37

1 UVOD

Odkar je bil na pobudo Sveta Evrope v devetdesetih letih zasnovan *Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje in ocenjevanje* (angl. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*), je omenjeni dokument kot pomembna zbirka smernic upoštevan pri številnih segmentih poučevanja in testiranja tujih jezikov po vsej Evropi. Skupni evropski jezikovni okvir (v nadaljevanju SEJO) ravni znanja najdemo na platnicah učbenikov za tuje jezike, v opisih različnih izobraževanj pa tudi na potrdilih o opravljenih izpitih iz znanja tujih jezikov. Čeprav avtorji poudarjajo, da SEJO ni predpis, temveč le priporočilo, ga velika večina evropskih držav vključuje v svoje sisteme preverjanja, ocenjevanja in certificiranja tujejezikovnega znanja.

Tudi v Sloveniji se je nekaj let po izdaji dopolnilnega Priročnika o umeščanju jezikovnih izpitov v SEJO (v nadaljevanju Priročnik) pokazala potreba po določitvi ravni izpitov (in znanja uspešnih kandidatov) iz tujih jezikov, ki jih na državni ravni pripravlja in izvaja Državni izpitni center (Ric). Tako se je jeseni leta 2008 z delno finančno pomočjo Evropskega socialnega sklada (ESS) in Ministrstva za šolstvo in šport (MŠŠ) začel izvajati projekt *Umestitev izpitov iz angleščine v Skupni evropski jezikovni okvir* s ključnim ciljem postaviti mednarodno primerljivost ravni zahtevnosti slovenskih izpitov iz angleščine na več ravneh izobraževanja.

Projekt je bil izveden v skladu z mednarodno sprejetimi metodami, postopki in standardi za jezike, zapisanimi v Priročniku (The Council of Europe, 2001). Pri obravnavi in umeščanju izpitov smo poleg priporočil Sveta Evrope, vodil Evropske zveze za testiranje in preverjanje znanja pri jezikih (*EALTA Guidelines for Good Practice in Language Testing and Assessment 2010*) uporabili tudi nekatere smernice strokovnjakov s področja testiranja in preverjanja znanja (Bachman 1990; Bachman & Palmer, 1996; Hughes, 2002; Madsen, 1983; McNamara, 2000; Weir, 1990); ti so bodisi kot predavatelji na različnih usposabljanjih izpitnih komisij, ki delujejo okviru Državnega izpitnega centra, bodisi kot avtorji strokovne literature pomembno vplivali na postavljanje in sestavljanje umeščenih izpitov.

V okviru projekta smo skupaj s strokovnjaki za jezikovno testiranje standardizirali in umestili sedem slovenskih izpitov iz angleščine: nacionalno preverjanje znanja v osnovni šoli ob koncu 6. razreda, nacionalno preverjanje znanja v osnovni šoli ob koncu 9. razreda, poklicno maturo, splošno maturo na osnovni in splošno maturo na višji ravni ter izpita za odrasle na osnovni in na višji ravni. Izsledke petletnega projekta umeščanja omenjenih izpitov v SEJO predstavljamo v pričujočem poročilu.

2 OPIS PROJEKTA

2.1 Skupni evropski jezikovni okvir

SEJO je danes eden najpomembnejših dokumentov na področju učenja, poučevanja in vrednotenja jezikovnega znanja v Evropi. Čeprav ne gre za predpis, temveč le priporočilo se uporablja kot referenčni vir pri nastajanju učnih načrtov, testov znanja, izpitov in učbenikov.

SEJO uporabo jezika opisuje z vidika zmožnosti, strategij in kompetenc, ki jih mora govorec razviti za uspešno komunikacijo na posameznih področjih družbenega življenja (poklicno, javno, zasebno ali izobraževalno). SEJO opredeljuje skupne referenčne ravni znanja jezika. Znanje razdeli v šest osnovnih referenčnih ravni in opisuje, kaj govorec na posamezni ravni zna oz. česa je v jeziku sposoben. Te ravni so opredeljene od nižje proti višji kot:

- A1: vstopna raven
- A2: vmesna raven
- B1: raven sporazumevalnega praga
- B2: višja raven
- C1: raven učinkovitosti
- C2: raven mojstrstva

Imena ravni (A1–C2) uporabljamo pri postavljanju standardov, v sebi pa združujejo opise (opisnike ali deskriptorje) posameznih ravni. Za opis posameznih spretnosti, strategij in kompetenc govorca je v SEJO objavljenih še 57 podrobnih lestvic.

2.2 Umestitev slovenskih izpitov iz angleščine

V projekt umeščanja so bili vključeni naslednji slovenski izpiti iz angleščine:

- nacionalno preverjanje znanja (NPZ) v osnovni šoli,
- poklicna matura,
- splošna matura in
- izpita za odrasle.

V nadaljevanju so na kratko predstavljene glavne značilnosti posameznih izpitov.

Nacionalno preverjanje znanja (NPZ) ob koncu 6. razreda preverja znanje matematike, slovenščine (oz. italijanščine ali madžarščine) in tujega jezika, medtem ko je NPZ ob koncu 9. razreda preverja znanje matematike, slovenščine (oz. italijanščine ali madžarščine) in tretjega predmeta, ki ga vsako leto določi šolski minister. Obe vrsti preverjanja sta diagnostični in učencem, staršem, učiteljem ter šolam pokazeta, kako uspešni so bili učenci pri doseganju ciljev in standardov učnega načrta.

Poklicna matura je oblika zaključnega izpita, ki obsega štiri predmete (slovenščino oz. na narodnostno mešanem področju italijanščino oz. madžarščino, matematiko ali tuji jezik, strokovni predmet in seminarsko nalogo), in s katero kandidat pridobi srednjo strokovno izobrazbo. Opravljena poklicna matura mu omogoča vstop na trg dela in vpis na visokošolski študij.

Splošna matura je izpit, ki ga ob koncu štiriletnega srednješolskega šolanja opravljajo dijaki gimnazijskega programa. Preverja znanje petih predmetov: slovenščino oz. italijanščino ali madžarščino, matematiko, tuji jezik in dva izbirna predmeta. Opravljena splošna matura kandidatu omogoča vpis na univerzitetni študij.

Izpita za odrasle se opravljata na dveh ravneh zahtevnosti – osnovni in višji – po zaključenem izobraževanju po javno veljavnem programu za odrasle, lahko pa tudi brez obiskovanja neformalnih oblik izobraževanja, če kandidat izkaže znanje in obvlada spretnosti in sposobnosti, ki jih predpisuje izpitni katalog. Po uspešno opravljenem izpitu kandidat prejme javno veljavno listino o znanju jezika na osnovni ali višji ravni, s katero izkazuje znanje jezika, kjer je to potrebno: npr. pri kandidiranju za službo, pri vpisu na podiplomski študij, kot dokazilo za napredovanje idr.

2.3 Cilji projekta

Poglavitni cilji projekta so bili postaviti in omogočiti mednarodno primerljivost preverjanja znanja in ravni zahtevnosti slovenskih izpitov iz angleščine na vseh ravneh izobraževanja in vsem, ki izpite opravijo, olajšati mobilnost, obenem pa tudi povratno vplivati na poučevanje in učenje tujih jezikov v Sloveniji.

2.4 Trajanje in faze projekta

Projekt umeščanja slovenskih izpitov iz angleščine v SEJO je bil izveden v dveh fazah. V prvi, ki je potekala od septembra 2008 do konca leta 2010, smo s sredstvi ESS in MŠŠ zaključili dobro polovico vseh aktivnosti, ki so potrebne za dokončno umestitev izpitov. Standardizirali smo receptivne zmožnosti omenjenih izpitov, tj. naloge za slušno razumevanje, bralno razumevanje, poznavanje in rabo jezika ter naloge za poznavanje besedišča. Zaradi lažje organizacije dela smo najprej umestili naloge bralnega razumevanja vseh izpitov, sledila je standardizacija nalog slušnega razumevanja, nazadnje pa smo se lotili še postopkov standardiziranja nalog poznavanja in rabe jezika ter besedja.

Po pridobitvi dodatnih sredstev s strani Ministrstva za šolstvo in šport smo septembra 2011 začeli s standardizacijo produktivnih zmožnosti (pisno in govorno sporočanje) in do konca septembra 2013 zaključili z vsemi standardizacijskimi postopki in validacijo. V skladu z evropskimi standardi smo tako slovenske nacionalne izpite iz angleščine v celoti umestili v SEJO.

Umestitev slovenskih izpitov iz angleščine je potekala v štirih fazah (seznanitev, specifikacija, standardizacija in validacija); te so podrobneje predstavljene v nadaljevanju.

2.5 Projektna skupina

Za izvedbo projektnih aktivnosti je bila septembra 2008 imenovana 12-članska projektna ekspertna skupina, ki so jo sestavljali slovenski strokovnjaki za jezikovno testiranje, kot zunanjega svetovalca pa smo k sodelovanju povabili tudi mednarodno priznanega strokovnjaka dr. Spirosa Papageorgioua z Univerze v Michiganu, ZDA. Projektno skupino so sestavljali učitelji angleščine v srednji in osnovni šoli, visokošolski učitelji angleščine Univerze v Ljubljani in dve strokovni koordinatorici projekta z Državnega izpitnega centra.

Sestava projektne skupine se v drugi fazi projekta ni bistveno spremenila, v njej je sodelovalo 11 članov, tj. učiteljev angleščine v srednji in osnovni šoli, visokošolski učitelji angleščine Univerze v Ljubljani in Univerze v Mariboru ter strokovna koordinatorica projekta z Državnega izpitnega centra.

Člani projektne skupine so izkazali dolgoletne izkušnje na področju poučevanja angleščine in jezikovnega testiranja, kot člani različnih predmetnih komisij za pripravo izpitov iz angleščine pa so bili (ali pa so še vedno) vključeni v sistem preverjanja in ocenjevanja znanja iz angleščine na državni ravni.

2.6 Usposabljanje projektne skupine

Projektna skupina se je za svoje delo posebej usposobila na štirih seminarjih, ki jih je organiziral Državni izpitni center pod vodstvom dr. Spirosa Papageorgiouisa. Večdnevni seminarji so bili namenjeni seznanitvi članov skupine s posameznimi fazami umeščanja, postopki standardizacije, z uporabljenimi metodologijami, opisniki za posamezno zmožnost, vajam, pa tudi diskusiji, soočanju in izmenjavi mnenj. V naslednjem poglavju so podrobneje predstavljene vsebine in potek usposabljanja projektne skupine.

3 SEZNANITEV

Seznantev (angl. *familiarisation*) je kot prva faza umeščanja izpitov namenjena seznanjanju oz. pridobivanju znanja o ravneh, opisnikih in uporabljeni metodologiji; z le-to zagotovimo dobro pripravljenost presojevalcev na nadaljnje postopke standardiziranja nalog in izpitov.

Projektna skupina je imela štiri večdnevne seznanitvene seminarje, na katerih smo spoznavali SEJO ravni, metodologijo, opisnike, postopke umeščanja in se urili v določanju ravni za določeno zmožnost. Prvi seminar v novembru 2008 je bil tako namenjen uvodni seznanitvi članov projektne skupine s pogloblitimi značilnostmi SEJO kot instrumentom za standardizacijo, postopki in aktivnostmi za umeščanje izpitov, metodami za umeščanje receptivnih zmožnosti. Na uvodnem uvajalnem seminarju, ki ga je vodil dr. Spiros Papageorgious, so člani projektne skupine dobili vpogled v SEJO ravni zahtevnosti, opisnike in postopke, ki so potrebni za umeščanje izpitov v SEJO.

Prvemu seznanjanju s SEJO so sledila še tri usposabljanja, in sicer so seminarji v nadaljevanju potekali pred začetkom vsake standardizacije nalog in izpitov za določeno zmožnost. Tako je naslednji seznanitveni seminar potekal od 10. do 12. septembra 2009 in bil posvečen spoznavanju z metodami, opisniki in vajami za standardizacijo nalog za bralno razumevanje ter poznavanje in rabo jezika/besedja. Na seminarju so se presojevalci seznanili z različnimi lestvicami opisnikov za posamezno zmožnost in naredili več konkretnih nalog umeščanja po metodah Basket in Angoff.

Naslednje usposabljanje je potekalo 5. in 6. januarja 2010 in je bilo namenjeno spoznavanju z metodami, opisniki in vajami za standardizacijo nalog za slušno razumevanje. Udeleženci so naredili tudi več konkretnih nalog umeščanja po obeh zgoraj omenjenih standardizacijskih metodah.

Tudi v drugem delu projekta je pred standardizacijo nalog pisnega in ustnega sporočanja Državni izpitni center za člane projektne skupine organiziral usposabljanje, ki ga je vodil dr. Spiros Papageorgious. Seminar, ki je potekal 5. in 6. septembra 2011, se je osredotočal na spoznavanje opisnikov za pisanje in govorjenje, seznanitvijo z metodologijo »benchmarking« in seznanitvijo s tipičnimi primeri izdelkov in ustnih izpitov. Udeleženci so po metodi »benchmarking« umestili nekaj ustnih izpitov in izdelkov kandidatov.

Postopke seznanja in urjenja pa nismo opravili le pred vsako standardizacijo, temveč tudi pred vsakim standardizacijskim srečanjem projektne skupine; na teh je vsak član skupine prejel nalogo (»vajo«), s katero je pokazal poznavanje opisnikov in njihovih ravni. Na srečanju smo posebno pozornost nato posvetili diskusiji in tistim primerom, pri katerih so bila odstopanja večja (dve ravni ali več).

4 SPECIFIKACIJA

Cilj specifikacije je analizirati vsebine izpita, strukturo, opisati posamezne faze izpita in določiti predvidene ravni zahtevnosti. Projektna skupina je opravila vsebinsko povezanost vseh slovenskih izpitov iz angleščine s SEJO s pomočjo 24 obrazcev v Priročniku. Pri izdelavi specifikacij so jim bili v pomoč učni načrti, izpitni katalogi in interne specifikacije izpitov ter seveda SEJO.

V skladu s specifikacijo posameznih izpitov, ki jih je projektna skupina določila v postopku specifikacije izpitov, so predvidene ravni zahtevnosti izpitov naslednje:

- splošna matura – raven B2
- poklicna matura – raven B1
- NPZ ob koncu 6. razreda osnovne šole – raven A1
- NPZ ob koncu 9. razreda osnovne šole – raven A2
- izpit za odrasle na osnovni ravni – visoka raven A2 (A2+)
- izpit za odrasle na višji ravni – raven B2

5 STANDARDIZACIJA

Standardizacija predstavlja osrednji del umeščanja in temelji na dobrem poznavanju ravni, opisnikov in metod dela. Je kompleksen in zamuden postopek, ki temelji na individualnih presojah visoko usposobljenih presojevalcev, ki skupaj odločijo, kje bo meja postavljenega standarda. Njihove odločitve morajo biti tudi ustrezno empirično podprte.

5.1 Metodologija

Postopek postavljanja standarda temelji na presoji težavnosti posamezne postavke v izpitu in odločanju o razvrstitvi kandidatov na osnovi informacij, ki jih dobimo s testiranjem. Razvrstimo jih lahko v različne kategorije (npr. ni opravil, zadovoljivo opravil, dobro opravil, odlično opravil) ali pa ugotavljamo, koliko kandidatov je doseglo oz. ni doseglo postavljenega standarda. Minimalno število točk predstavlja mejo med tistimi, ki standard dosežejo, in tistimi, ki ga ne.

Postopek postavljanja standardov, ki je jedro postopka umeščanja izpitov v SEJO, mora biti zanesljiv, veljaven in opravičljiv. Celoten postopek je natančno opisan v Priročniku in v Dodatku (The Council of Europe 2004, 2009) in le-tega smo se v največji meri držali v vseh fazah projekta.

V postopku postavljanja standardov slovenskih izpitov iz angleščine so sodelovali strokovnjaki s področja jezikovnega testiranja, t. i. presojevalci (ang. *judges*). Ti so na osnovi strokovnih podlag, diskusij in statističnih podatkov odločali o razvrstitvi postavk v posameznem izpitu. Vsako postavljanje standarda se je izvedlo dvakrat, saj so presojevalci pred končno odločitvijo vedno razpravljali in soočali mnenja.

5.2 Uporabljene metode za standardizacijo izpitnih nalog

Pri vseh izpitih sta bili za standardizacijo nalog bralnega razumevanja, slušnega razumevanja ter rabe jezika in besedja izbrani dve uveljavljeni metodi, Basket in Angoff. Z uporabo dveh metod smo zmanjšali vpliv metode na postavitev standarda in hkrati pridobili informacije dveh neodvisnih metod za zagotovitev zunanje veljavnosti.

Pri metodi Basket presojevalci ocenijo, na kateri ravni SEJO kandidat že lahko odgovori na zastavljeno vprašanje/testno postavko (Manual, The Council of Europe 2009, str. 75). Metoda se osredotoča na težavnost testa oz. postavke. Metodo Basket smo uporabili, ker je praktična, jasna in preprosta za uporabo, kar smo prepoznali kot pozitivno prednost te metode.

Pri drugi, tj. metodi Angoff, presojevalci vzamejo 100 mejnih kandidatov med dvema ravnema (npr. med B1 in B2), z drugimi besedami, 100 kandidatov, ki bi ravno »prestopili« mejo B1 in dosegli raven B2. Izbrane ravni se določijo na osnovi tega, na katero raven se izpit po specifikaciji umešča. Podobno kot pri prvi metodi, tudi pri metodi Angoff presojevalci za vsako testno postavko posebej določijo, koliko od 100 mejnih kandidatov bi to postavko rešilo pravilno (npr. 76 od 100), pri čemer je verjetnost pravilnega reševanja postavke osnovana na imaginarni skupini 100 kandidatov (Manual, The Council of Europe 2009, str. 61). Metoda se osredotoča na skupino mejnih kandidatov, ki so ravno prestopili raven znanja. Kljub temu, da metoda Angoff temelji na subjektivni presoji vsakega presojevalca o tem, kdo je mejni kandidat, velja ta metoda za najpogosteje uporabljeno in najbolj znanstveno raziskano standardizacijsko metodo.

Za standardizacijo produktivnih zmožnosti govorne interakcije in pisnega sporočanja smo uporabili metodo uvrščanja (benchmarking). Pri tej metodi presojevalci odločajo, kateri pisni izdelki kandidatov in vzorci ustnih izpitov se uvrščajo na posamezno raven in ustrezajo opisnikom za govorjenje oziroma pisanje na določeni SEJO

ravni (Preglednice C1, C2, in C4, Priročnik, str. 184, 185 in 187). Ocene izdelkov po merilih za ocenjevanje se primerja s postavljenimi standardi in se določi meja za SEJO raven.

5.3 Potek standardizacije in delo presojevalcev

Pred vsakim sestankom so presojevalci naredili t. i. nalogo seznanjenja z opisniki SEJO; to je naloga, pri kateri so posameznemu opisniku za neko zmožnost dodelili ustrezno raven (npr. opisnik za slušno razumevanje: *Can catch the main point in short, clear, simple messages and announcements* – A2). Seznanjenje z opisniki in dobro poznavanje le-teh je nujno za določanje ravni zahtevnosti posameznih testnih postavk pri neki izpitni nalogi. Na standardizacijskem srečanju presojevalci pregledajo korelacijo svojih ocen z ravnmi opisnikov SEJO. Opisnikom, pri katerih so bila odstopanja večja od ene ravni, smo posvetili večjo pozornost in skušali ugotoviti razloge in utemeljitve za razhajanja. Po vsaki standardizaciji smo ugotovili, da so presojevalci pokazali dobro poznavanje opisnikov in ravni SEJO in so zato njihove ocene, ki so jih podeljevali v postopku standardizacije izpitov, zanesljive in veljavne.

Po opravljeni nalogi seznanjenja z opisniki so presojevalci prejeli naloge enega izpitnega roka in za vsako postavko podali svojo oceno po obeh metodah. Nato so pogledali rezultate prvega kroga obeh metod (dodeljene ocene ravni SEJO, korelacije) za konkretne izpitne naloge, pri čemer so si izmenjali mnenja o težavnosti in dodeljenih ocenah za vsako posamezno postavko neke naloge. Ob tem so utemeljili tudi, zakaj so neko testno postavko umestili na določeno raven SEJO. Za obe metodi se je po prvem krogu izračunala tudi meja za neko raven (npr. B1) za posamezno zmožnost; ta je bolj orientacijska in presojevalcem služi za osnovo za umeščanje nalog v drugem krogu.

V drugem krogu so presojevalci ponovili postopek umeščanja vseh postavk na neko raven, pri čemer po lastni presoji posamezni postavki lahko dodelili isto raven kot v prvem krogu ali pa svojo oceno spremenili. V pomoč jim je bila statistična analiza nalog in postavk dejansko izvedenega izpita. Pri določanju meje smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi, opravili analize korelacij med presojevalci in analize s statističnimi vrednostmi ter postavili dokončno mejo za neko raven. Presojevalci so na naslednjem sestanku uvodoma najprej pogledali in diskutirali o rezultatih drugega kroga, empiričnih podatkih ter potrdili postavljeno mejo.

Za standardizacijo po metodi »benchmarking« so po nalogi seznanjenja z opisniki presojevalci prejeli okrog 20 izdelkov pisnega sporočanja kandidatov za vsako nalogo oziroma 20 primerov ustnih izpitov. Te so umestili v skladu s preglednicami Priročnika. Po opravljenem prvem krogu so presojevalci na sestanku pregledali in diskutirali o ocenah, jih utemeljevali ter jih primerjali z ocenami, ki so jih dobili kandidati v skladu z merili za ocenjevanje na izpitu. Po skupni debati so presojevalci lahko spremenili svoje ocene. Pri določanju meje smo upoštevali drugi krog ocen.

5.4 Gradivo za standardizacijo

Za vsako standardizacijsko srečanje posebej sta koordinatorici projekta pripravili gradivo za presojevalce, ki je vključevalo SEJO opisnike za posamezno zmožnost, naloge z rešitvami in navodili za ocenjevanje, posnetek (mp3) govornih besedil pri umeščanju nalog slušnega razumevanja, obrazec za metodo Basket in obrazec za metodo Angoff.

Pri razvrščanju nalog pisnega in ustnega sporočanja je gradivo obsegalo opisnike SEJO za posamezno zmožnost. Pri umeščanju nalog pisnega sporočanja so presojevalci v oceno dobili približno 20 pisnih izdelkov vsakega tipa naloge, za ustno sporočanje pa 20 video posnetkov ustnega dela izpita.

Presojevalci so se v fazi standardizacije seznanili in pregledali tudi vzorce Sveta Evrope in ilustrativne primere drugih izpitnih sistemov. Gradivo za standardizacijski sestanek so prejeli po navadni ali e-pošti praviloma teden dni pred sestankom.

5.5 Standardizacija splošne mature na osnovni ravni

Standardizacija nalog slušnega razumevanja

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: splošna matura, spomladanski rok 2009

Število kandidatov: 8294

Raven: osnovna (in višja raven) / Izpitna pola 2 je bila skupna za kandidate na obeh ravneh zahtevnosti.

Število nalog: 2

Število testnih postavk: 14

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog za slušno razumevanje je sodelovalo 11 presojevalcev. Za določanje ravni zahtevnosti smo uporabili metodi Basket in Angoff; za vsako od metod smo zbrali 154 ocen. Po metodi Basket so presojevalci več kot polovico postavk ocenili z oceno 4 oz. B2 (53 %). Z metodo Angoff smo določali mejo B1/B2.

Določanje meje

Pri določanju meje za B2 raven smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen.

Po metodi Basket bi kandidati za doseglo B2 morali zbrati 13 točk od 14 možnih točk, v skladu z metodo Angoff pa 9,7 točk. Po združitvi obeh metod smo mejo za raven B2 postavili pri 11 točkah od 14 možnih (ali 79 % točk). To raven je doseglo 4538 kandidatov ali 55 % vseh kandidatov, ki so opravljali splošno maturo na spomladanskem izpitnem roku leta 2009.

Standardizacija nalog bralnega razumevanja

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: splošna matura, prvi termin jesenskega roka 2009

Število kandidatov: 1022

Število nalog: 2 / Prva naloga je skupna za kandidate obeh ravni.

Število testnih postavk: 20

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog je sodelovalo 12 presojevalcev. Po metodi Basket smo zbrali 240 ocen, po metodi Angoff pa 210. Po metodi Basket so presojevalci večino postavk ocenili z oceno 4 oz. B2 (50 %), z oceno 3 oz. B1 so ocenili 48 % postavk, z oceno 5 oz. C1 pa 2 % postavk. Z metodo Angoff smo nato določali mejo B1/B2.

Določanje meje

Pri določanju končne meje za B2 raven smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen.

Po metodi Basket bi kandidati za doseglo ravni B2 morali zbrati 19 točk od 20 možnih točk, v skladu z metodo Angoff pa 14 točk. Po združitvi obeh metod smo mejo za raven B2 postavili pri 16 točkah. Kandidati, ki so zbrali vsaj 16 točk od 20 možnih (ali 80 % točk), so dosegli raven B2. To raven je doseglo 446 kandidatov ali 44 % vseh kandidatov, ki so opravljali splošno maturo na osnovni ravni na jesenskem izpitnem roku leta 2009.

Standardizacija nalog poznavanja in rabe jezika

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: splošna matura, spomladanski rok 2009

Število kandidatov: 6061

Število nalog: 3 / Druga in tretja naloga sta skupni za kandidate obeh ravni.

Število testnih postavk: 37

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog je sodelovalo 12 presojevalcev. Za določanje ravni zahtevnosti smo uporabili metodi Basket in Angoff; za vsako od metod smo zbrali 444 ocen. Po metodi Basket so presojevalci večino postavk ocenili z oceno 4 oz. B2 (64 %), z metodo Angoff smo določali mejo B1/B2.

Določanje meje

Pri določanju meje za raven B2 smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen.

Po metodi Basket bi kandidati za doseg ravni B2 morali zbrati 31 točk od 37 možnih točk, v skladu z metodo Angoff pa 21 točk. Po združitvi obeh metod smo mejo za raven B2 postavili pri 26 točkah od 37 možnih (ali 70 % točk). To raven je doseglo 1288 kandidatov ali 21 % vseh kandidatov, ki so opravljali splošno maturo na osnovni ravni na spomladanskem izpitnem roku leta 2009.

Standardizacija nalog pisnega sporočanja

Del A – Krajši pisni sestavek (100–120 besed)

Izpit: splošna matura, spomladanski rok 2012

Število kandidatov: 5188

Možno število točk: 20

Opis postopka

V postopku standardizacije je sodelovalo 11 presojevalcev, ki je ocenjevalo 18 vzorcev izdelkov kandidatov spomladanskega izpitnega roka. Izdelki so bili ocenjeni z ocenami od 11 do 17 točk. Po metodi »benchmarking« smo za vsak izdelek zbrali 66 ocen. Presojevalci so podeljevali oceni 3 (B1) in 4 (B2).

Določanje meje

Pri določanju meje za raven B2 smo upoštevali drugi krog ocen. Zbrane ocene po merilih SEJO smo primerjali z ocenami izdelkov na izpitu in ugotovili, da je meja za doseg ravni B2 16 točk od 20 možnih (ali 80 % točk). Izdelki s 16 točkami so bili po mnenju presojevalcev mejni izdelki, ki so ustrezali opisnikom za raven B2. To raven je doseglo 2131 kandidatov ali 40 % vseh kandidatov, ki so opravljali splošno maturo na osnovni ravni na spomladanskem izpitnem roku leta 2012.

Del B – Daljši pisni sestavek (180–220 besed)

Izpit: splošna matura, spomladanski rok 2011

Število kandidatov: 5511

Možno število točk: 20

Opis postopka

V postopku standardizacije je sodelovalo 12 presojevalcev, ki je ocenjevalo 17 vzorcev izdelkov kandidatov spomladanskega izpitnega roka. Izdelki so bili ocenjeni z ocenami od 12 do 16 točk. Po metodi »benchmarking« smo za vsak izdelek zbrali 72 ocen. Presojevalci so večinoma podeljevali oceni 3 (B1) in 4 (B2).

Določanje meje

Pri določanju meje za raven B2 smo upoštevali drugi krog ocen. Zbrane ocene po merilih SEJO smo primerjali z ocenami izdelkov na izpitu in ugotovili, da je meja za dosego ravni B2 15 točk od 20 možnih (ali 75 % točk). Izdelki s 15 točkami so bili po mnenju presojevalcev mejni izdelki, ustrezali so opisnikom za raven B2. To raven je doseglo 1920 kandidatov ali 35 % vseh kandidatov, ki so opravljali splošno maturo na osnovni ravni na spomladanskem izpitnem roku leta 2011.

Standardizacija govorne interakcije

Izpit: splošna matura, spomladanski rok 2012

Število kandidatov: 5188

Možno število točk: 20

Opis postopka

Vzorci ustnih izpitov smo snemali v šestih gimnazijah v različnih krajih Slovenije v aprilu 2012 s kandidati, ki so junija istega leta opravljali maturitetni izpit. Za standardizacijo smo izbrali 18 vzorcev ustnih izpitov. Izpiti so bili ocenjeni z ocenami od 13 do 17 točk. V postopku standardizacije je sodelovalo 11 presojevalcev. Po metodi »benchmarking« smo za vsak posnetek zbrali 66 ocen. Presojevalci so večinoma podeljevali oceni 3 (B1) in 4 (B2).

Določanje meje

Pri določanju meje za raven B2 smo upoštevali drugi krog ocen. Zbrane ocene po merilih SEJO smo primerjali z ocenami izdelkov na izpitu in ugotovili, da je meja za dosego ravni B2 16 točk od 20 možnih (ali 80 % točk). Ustni izpiti ocenjeni s 16 točkami so bili po mnenju presojevalcev mejni vzorci, ki so ustrezali opisnikom za raven B2. To raven je na spomladanskem izpitnem roku leta 2012 doseglo 3537 kandidatov ali 68 % vseh kandidatov, ki so opravljali splošno maturo na osnovni ravni.

5.6 Standardizacija splošne mature na višji ravni

Standardizacija nalog slušnega razumevanja

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: splošna matura, spomladanski rok 2009

Število kandidatov: 8294

Raven: višja (in osnovna raven) / Izpitna pola 2 je skupna za kandidate na obeh ravneh zahtevnosti.

Število nalog: 2

Število testnih postavk: 14

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog za slušno razumevanje je sodelovalo 11 presojevalcev. Za določanje ravni zahtevnosti smo uporabili metodi Basket in Angoff; za vsako od metod smo zbrali 154 ocen. Po metodi Basket so presojevalci več kot polovico postavk ocenili z oceno 4 oz. B2 (53 %). Z metodo Angoff smo določali mejo B1/B2.

Določanje meje

Pri določanju meje za B2 raven smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen.

Po metodi Basket bi kandidati za dosego B2 morali zbrati 13 točk od 14 možnih točk, v skladu z metodo Angoff pa 9,7 točk. Po združitvi obeh metod smo mejo za raven B2 postavili pri 11 točkah od 14 možnih (ali 79 % točk). To raven je doseglo 4538 kandidatov ali 55 % vseh kandidatov, ki so opravljali splošno maturo na spomladanskem izpitnem roku leta 2009.

Standardizacija nalog bralnega razumevanja

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: splošna matura, prvi termin jesenskega roka 2009

Število kandidatov: 89

Število nalog: 2 / Prva naloga je skupna za kandidate obeh ravni.

Število testnih postavk: 20

Opis postopka

Pri standardizaciji je sodelovalo 12 presojevalcev. Po metodi Basket smo zbrali 240 ocen, po metodi Angoff pa 210. Presojevalci so več kot polovico postavk po metodi Basket ocenili z oceno 4 oz. B2 (52,5 %), z metodo Angoff smo določali mejo B1/B2.

Določanje meje

Pri določanju meje za B2 raven smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen.

Po metodi Basket bi kandidati za dosego ravni B2 morali zbrati 19 točk od 20 možnih točk, v skladu z metodo Angoff pa 14 točk. Po združitvi obeh metod smo mejo za raven B2 postavili pri 16 točkah od 20 možnih (ali 80 % točk). To raven je doseglo 76 kandidatov ali 85 % vseh kandidatov, ki so opravljali splošno maturo na višji ravni na prvem jesenskem izpitnem roku leta 2009.

Standardizacija nalog poznavanja in rabe jezika

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: splošna matura, spomladanski rok 2009

Število kandidatov: 2240

Število nalog: 3 / Druga in tretja naloga sta skupni za kandidate obeh ravni.

Število testnih postavk: 47

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog je sodelovalo 12 presojevalcev. Za določanje ravni zahtevnosti smo uporabili metodi Basket in Angoff; za vsako od metod smo zbrali 564 ocen. Po metodi Basket so presojevalci večino postavk ocenili z oceno 4 oz. B2 (58 %), zato smo z metodo Angoff določali mejo B1/B2.

Določanje meje

Pri določanju meje za B2 smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen.

Po metodi Basket bi kandidati za dosego ravni B2 morali zbrati 39 točk od 47 možnih točk, v skladu z metodo Angoff pa 29 točk. Po združitvi obeh metod smo mejo za B2 postavili pri 34 točkah od 47 možnih (ali 72 % točk). To raven je doseglo 1123 kandidatov ali 68 % vseh kandidatov, ki so opravljali splošno maturo na višji ravni na spomladanskem izpitnem roku leta 2009.

Standardizacija nalog pisnega sporočanja

Del A – Krajši pisni sestavek (100–120 besed)

Izpit: splošna matura, spomladanski rok 2012

Število kandidatov: 1989

Možno število točk: 20

Opis postopka

V postopku standardizacije je sodelovalo 8 presojevalcev, ki je ocenjevalo 15 vzorcev izdelkov kandidatov spomladanskega izpitnega roka. Izdelki so bili ocenjeni z ocenami od 11 do 16 točk. Po metodi »benchmarking« smo za vsak izdelek zbrali 48 ocen. Presojevalci so večinoma podeljevali oceni 3 (B1) in 4 (B2).

Določanje meje

Pri določanju meje za raven B2 smo upoštevali drugi krog ocen. Zbrane ocene po merilih SEJO smo primerjali z ocenami izdelkov na izpitu in ugotovili, da je meja za dosego ravni B2 14 točk od 20 možnih (ali 70 % točk). Izdelki s 14 točkami so bili po mnenju presojevalcev mejni izdelki, ki so ustrezali opisnikom za raven B2. To raven je doseglo 1886 kandidatov ali 95 % vseh kandidatov, ki so opravljali splošno maturo na višji ravni na spomladanskem izpitnem roku leta 2012.

Del B – Daljši pisni sestavek na temo književnosti (220–250 besed)

Izpit: splošna matura, spomladanski rok 2011

Število kandidatov: 2319

Možno število točk: 25

Opis postopka

V postopku standardizacije je sodelovalo 12 presojevalcev, ki je ocenjevalo 18 vzorcev izdelkov kandidatov spomladanskega izpitnega roka. Izdelki so bili ocenjeni z ocenami od 12 do 16 točk. Po metodi »benchmarking« smo za vsak izdelek zbrali 72 ocen. Presojevalci so večinoma podeljevali oceni 3 (B1) in 4 (B2).

Določanje meje

Pri določanju meje za raven B2 smo upoštevali drugi krog ocen. Zbrane ocene po merilih SEJO smo primerjali z ocenami izdelkov na izpitu in ugotovili, da je meja za dosego ravni B2 14 točk od 25 možnih (ali 56 % točk). Izdelki s 14 točkami so bili po mnenju presojevalcev mejni izdelki, ki so ustrezali opisnikom za raven B2. To raven je doseglo 2107 kandidatov ali 91 % vseh kandidatov, ki so opravljali splošno maturo na višji ravni na spomladanskem izpitnem roku leta 2011.

Standardizacija govorne interakcije

Izpit: splošna matura, spomladanski rok 2012

Število kandidatov: 1989

Možno število točk: 20

Opis postopka

Vzorci ustnih izpitov smo snemali v šestih gimnazijah v različnih krajih Slovenije v aprilu 2012 s kandidati, ki so junija opravljali maturitetni izpit. Za standardizacijo smo izbrali 18 vzorcev ustnih izpitov. Izpiti so bili ocenjeni z ocenami od 13 do 17 točk. V postopku standardizacije je sodelovalo 11 presojevalcev. Po metodi »benchmarking« smo za vsak posnetek zbrali 66 ocen. Presojevalci so večinoma podeljevali oceni 3 (B1) in 4 (B2).

Določanje meje

Pri določanju meje za raven B2 smo upoštevali drugi krog ocen. Zbrane ocene po merilih SEJO smo primerjali z ocenami izdelkov na izpitu in ugotovili, da je meja za doseg ravni B2 16 točk od 20 možnih (ali 80 % točk). Ustni izpiti ocenjeni s 16 točkami so bili po mnenju presojevalcev mejni vzorci, ki so ustrezali opisnikom za raven B2. To raven je leta 2012 doseglo 1929 kandidatov ali 97 % vseh kandidatov, ki so opravljali splošno matura na višji ravni na spomladanskem izpitnem roku leta 2012.

5.7 Standardizacija poklicne mature

Standardizacija nalog bralnega razumevanja

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: poklicna matura, spomladanski rok 2012

Raven: enotna raven

Število vseh kandidatov: 3112

Število kandidatov v vzorcu: 208

Podatki o nalogah

Zmožnost: bralno razumevanje

Število nalog: 4

Število testnih postavk: 30

Standardizacija

Pri standardizaciji nalog je sodelovalo 10 presojevalcev. Za določanje ravni zahtevnosti smo uporabili metodi Basket in Angoff; za vsako smo zbrali 300 ocen. Pri metodi Basket so presojevalci testne postavke ocenili z ocenami od 2 do 4 (2 = A2, 3 = B1, 4 = B2). Z oceno 2 oziroma A2 so ocenili 25 % postavk, z oceno 3 oziroma B1 53 % postavk in z oceno 4 oziroma B2 22 % postavk. Ker je predvidena raven zahtevnosti izpita B1, smo z metodo Angoff določali mejo A2/B1.

Določanje meje

Pri določanju meje za B1 raven smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen.

Po metodi Basket bi kandidati za doseg ravni B1 morali zbrati 23 točk, v skladu z metodo Angoff pa 18 točk. Po združitvi obeh metod smo mejo za raven B1 postavili pri 21 točkah. Kandidati, ki so zbrali vsaj 21 točk od 30 možnih (ali 70 % točk), so dosegli raven B1.

Standardizacija nalog pisnega sporočanja

Del A – Krajši pisni sestavek (70–100 besed)

Izpit: poklicna matura, spomladanski rok 2011

Število kandidatov: 3218

Možno število točk: 10

Opis postopka

V postopku standardizacije je sodelovalo 12 presojevalcev, ki je ocenjevalo 18 vzorcev izdelkov kandidatov spomladanskega izpitnega roka. Izdelki so bili ocenjeni z ocenami od 4 do 8 točk. Po metodi »benchmarking« smo za vsak izdelek zbrali 72 ocen. Presojevalci so večinoma podeljevali ocene 2 (A2) in 3 (B1).

Določanje meje

Pri določanju meje za raven B1 smo upoštevali drugi krog ocen. Zbrane ocene po merilih SEJO smo primerjali z ocenami izdelkov na izpitu in ugotovili, da je meja za dosego ravni B1 7 točk od 10 možnih (ali 70 % točk). Izdelki s 7 točkami so bili po mnenju presojevalcev mejni izdelki, ki so ustrezali opisnikom za raven B1. To raven je doseglo 78 % vseh kandidatov, ki so opravljali poklicno maturo na spomladanskem izpitnem roku leta 2011.

Del B – Daljši pisni sestavek (150–160 besed)

Izpit: poklicna matura, spomladanski rok 2012

Število kandidatov: 3109

Možno število točk: 20

Opis postopka

V postopku standardizacije je sodelovalo 11 presojevalcev, ki je ocenjevalo 15 vzorcev izdelkov kandidatov spomladanskega izpitnega roka. Izdelki so bili ocenjeni z ocenami od 11 do 15 točk. Po metodi »benchmarking« smo za vsak izdelek zbrali 66 ocen. Presojevalci so večinoma podeljevali ocene 2 (A2) in 3 (B1).

Določanje meje

Pri določanju meje za raven B1 smo upoštevali drugi krog ocen. Zbrane ocene po merilih SEJO smo primerjali z ocenami izdelkov na izpitu in ugotovili, da je meja za dosego ravni B1 13 točk od 20 možnih (ali 65 % točk). Izdelki s 13 točkami so bili po mnenju presojevalcev mejni izdelki, ki so ustrezali opisnikom za raven B1.

Standardizacija govorne interakcije

Izpit: poklicna matura, spomladanski rok 2012

Število kandidatov: 3109

Možno število točk: 20

Opis postopka

Vzorci ustnih izpitov smo snemali v šestih srednjih strokovnih šolah z različnimi programi v različnih krajih Slovenije v aprilu 2012 s kandidati, ki so junija istega leta opravljali maturitetni izpit. Za standardizacijo smo izbrali 17 vzorcev ustnih izpitov. Izpiti so bili ocenjeni z ocenami od 12 do 18 točk. V postopku standardizacije je sodelovalo 11 presojevalcev. Po metodi »benchmarking« smo za vsak posnetek zbrali 66 ocen. Presojevalci so večinoma podeljevali ocene 2 (A2) in 3 (B1).

Določanje meje

Pri določanju meje za raven B1 smo upoštevali drugi krog ocen. Zbrane ocene po merilih SEJO smo primerjali z ocenami izdelkov na izpitu in ugotovili, da je meja za doseg ravni B1 15 točk od 20 možnih (ali 75 % točk). Ustni izpiti ocenjeni s 15 točkami so bili po mnenju presojevalcev mejni vzorci, ki so ustrezali opisnikom za raven B1. To raven je leta 2012 doseglo 81 % vseh kandidatov, ki so opravljali poklicno maturo na spomladanskem izpitnem roku leta 2012.

5.8 Standardizacija nacionalnega preverjanja znanja ob koncu 6. razreda

Standardizacija nalog bralnega razumevanja

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: NPZ iz angleščine, 6. razred osnovne šole, redni rok 2009

Število kandidatov: 13803

Število nalog: 2

Število testnih postavk: 12

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog je sodelovalo 11 presojevalcev. Za določanje ravni zahtevnosti smo uporabili metodi Basket in Angoff; za vsako od metod smo zbrali 132 ocen. Po metodi Basket so presojevalci večino postavk ocenili z oceno 2 oz. A2 (65 %), zato smo z metodo Angoff določali mejo A1/A2.

Določanje meje

Pri določanju meje za A2 raven smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen.

Mejo za raven A1 smo določili samo ob upoštevanju ocen metode Basket. Po metodi Basket bi kandidati za doseg ravni A1 morali zbrati 4 točke od 12 možnih (ali 33 %). To mejo je v letu 2009 doseglo 81 % učencev.

Po metodi Basket bi kandidati za doseg ravni A2 morali zbrati 11,7 točk, v skladu z metodo Angoff pa 6,5 točk. Po združitvi obeh metod smo mejo za raven A2 postavili pri 9 točkah od 12 možnih (ali 75 % točk). To raven je v letu 2009 doseglo 4763 učencev ali 35 % vseh učencev.

Standardizacija nalog slušnega razumevanja

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: NPZ iz angleščine, 6. razred osnovne šole, redni rok 2009

Število kandidatov: 13803

Število nalog: 2

Število testnih postavk: 12

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog je sodelovalo 11 presojevalcev. Za določanje ravni zahtevnosti smo uporabili metodi Basket in Angoff; za vsako smo zbrali 132 ocen. Po metodi Basket so presojevalci večino postavk ocenili z oceno 1 oz. A1 (82 %), zato smo z metodo Angoff določali mejo A0/A1.

Določanje meje

Pri določanju meje za A1 raven smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen.

Po metodi Basket bi kandidati za doseg ravni A1 morali zbrati 9,8 točk, v skladu z metodo Angoff pa 8,9 točk. Po združitvi obeh metod smo mejo za raven A1 postavili pri 9 točkah od 12 možnih (ali 75 % točk). To mejo je v letu 2009 doseglo 85 % učencev.

Standardizacija nalog poznavanja besedišča

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: NPZ iz angleščine, 6. razred osnovne šole, redni rok 2009

Število kandidatov: 13803

Zmožnost: poznavanje besedišča

Število nalog: 2

Število testnih postavk: 14

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog je sodelovalo 12 presojevalcev. Za določanje ravni zahtevnosti smo uporabili metodi Basket in Angoff; za vsako smo zbrali 168 ocen. Po metodi Basket so presojevalci večino postavk ocenili z oceno 1 oz. A1 (70 %), zato smo z metodo Angoff določali mejo A0/A1.

Določanje meje

Pri določanju meje za A1 raven smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen.

Po metodi Basket bi kandidati za doseg ravni A1 morali zbrati 9,8 točk, v skladu z metodo Angoff pa 8,6 točk. Po združitvi obeh metod smo mejo za raven A1 postavili pri 9 točkah od 14 možnih (ali 64 % točk). To mejo je v letu 2009 doseglo 75 % učencev.

Standardizacija pisnega sporočanja

Pisni sestavek

Izpit: NPZ iz angleščine, 6. razred osnovne šole, redni rok 2011

Število kandidatov: 13869

Možno število točk: 10

Opis postopka

V postopku standardizacije je sodelovalo 10 presojevalcev, ki je ocenjevalo 46 vzorcev izdelkov kandidatov spomladanskega izpitnega roka. Izdelki so bili ocenjeni z ocenami od 1 do 10 točk. Po metodi »benchmarking« smo za vsak izdelek zbrali 50 ocen. Presojevalci so podeljevali ocene 0, 1 (A1) in 2 (A2).

Določanje meje

Zaradi velikega števila in zelo raznolikih vzorcev smo lahko določili dve meji: za raven A1 in A2. Pri določanju mej smo upoštevali drugi krog ocen. Zbrane ocene po merilih SEJO smo primerjali z ocenami izdelkov na izpitu in ugotovili, da je meja za doseg ravni A1 3 točke od 10 možnih (ali 30 % točk). Izdelki s 3 točkami so bili po mnenju presojevalcev mejni izdelki, ki so ustrezali opisnikom za raven A1. To raven je v letu 2011 je doseglo 76 % učencev.

Meja za doseg ravni A2 je bila postavljena pri 9 točkah od 10. Izdelki z 9 točkami so bili po mnenju presojevalcev mejni izdelki, ki so ustrezali opisnikom za raven A2. To raven je v letu 2011 doseglo 15 % učencev.

5.9 Standardizacija nacionalnega preverjanja znanja ob koncu 9. razreda

Standardizacija nalog bralnega razumevanja

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: NPZ iz angleščine, 9. razred osnovne šole, redni rok 2009

Število kandidatov: 4200

Število nalog: 2

Število testnih postavk: 15

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog je sodelovalo 11 presojevalcev. Za določanje ravni zahtevnosti smo uporabili metodi Basket in Angoff; za vsako smo zbrali 165 ocen. Po metodi Basket so presojevalci večino postavk ocenili z oceno 2 oz. A2 (63 %), zato smo z metodo Angoff določali mejo A1/A2.

Določanje meje

Pri določanju meje za raven A2 smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen.

Po metodi Basket bi kandidati za doseg ravni A2 morali zbrati 9,5 točk, v skladu z metodo Angoff pa 6,5 točk. Po združitvi obeh metod smo mejo za raven A2 postavili pri 8 točkah od 15 možnih (ali 53 % točk). Več kot 8 točk je zbralo 2857 učencev ali 68 % vseh kandidatov, ki so leta 2009 v 9. razredu OŠ opravljali izpit iz angleščine.

Standardizacija nalog slušnega razumevanja

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: NPZ iz angleščine, 9. razred osnovne šole, redni rok 2009

Število kandidatov: 4200

Število nalog: 2

Število testnih postavk: 10

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog je sodelovalo 11 presojevalcev. Za določanje ravni zahtevnosti smo uporabili metodi Basket in Angoff; za vsako smo zbrali 110 ocen. Pri metodi Basket so presojevalci večino postavk ocenili z oceno 2 oz. A2 (85 %), zato smo z metodo Angoff določali mejo A1/A2.

Določanje meje

Pri določanju meje za A2 raven smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen.

Po metodi Basket bi kandidati za doseg ravni A2 morali zbrati 8,7 točk, v skladu z metodo Angoff pa 7,8 točk. Po združitvi obeh metod smo mejo za raven A2 postavili pri 8 točkah od 10 možnih (ali 80 % točk). Več kot 8 točk je zbralo 3281 učencev ali 78 % vseh učencev, ki so opravljali preizkus.

Standardizacija nalog poznavanja jezika in besedišča

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: NPZ iz angleščine, 9. razred osnovne šole, redni rok 2009

Število kandidatov: 4200

Število nalog: 2

Število testnih postavk: 10

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog je sodelovalo 12 presojevalcev. Za določanje ravni zahtevnosti smo uporabili metodi Basket in Angoff; za vsako smo zbrali 120 ocen. Pri metodi Basket so presojevalci večino postavk ocenili z oceno 2 oz. A2 (67 %), zato smo z metodo Angoff določali mejo A1/A2.

Določanje meje

Pri določanju meje za A2 raven smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen.

Po metodi Basket bi kandidati za doseg ravni A2 morali zbrati 6,75 točk, v skladu z metodo Angoff pa 5,2 točk. Po združitvi obeh metod smo mejo za raven A2 postavili pri 6 točkah od 10 možnih (ali 60 % točk). Več kot 6 točk je zbralo 2291 učencev ali 54 % vseh učencev, ki so leta 2009 v 9. razredu OŠ opravljali izpit iz angleščine.

Standardizacija pisnega sporočanja

Pisni sestavek (80–100 besed)

Izpit: NPZ iz angleščine, 9. razred osnovne šole, redni rok 2011

Število kandidatov: 5731

Možno število točk: 13

Opis postopka

V postopku standardizacije je sodelovalo 12 presojevalcev, ki je ocenjevalo 27 vzorcev izdelkov kandidatov spomladanskega izpitnega roka. Izdelki so bili ocenjeni z ocenami od 3 do 9 točk. Po metodi »benchmarking« smo za vsak izdelek zbrali 60 ocen. Presojevalci so večinoma podeljevali ocene 1 (A1), 2 (A2) in 3 (B1).

Določanje meje

Pri določanju meje za raven A2 smo upoštevali drugi krog ocen. Zbrane ocene po merilih SEJO smo primerjali z ocenami izdelkov na izpitu in ugotovili, da je meja za doseg ravni A2 6 točk od 13 možnih (ali 46 % točk). Pisni izdelki ocenjeni s 6 točkami so bili po mnenju presojevalcev mejni vzorci, ki so ustrezali opisnikom za raven A2. Več kot 6 točk je zbralo 67 % vseh učencev, ki so leta 2011 v 9. razredu OŠ opravljali izpit iz angleščine.

5.10 Standardizacija izpitov za odrasle na osnovni ravni

Standardizacija nalog bralnega razumevanja

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: angleščina za odrasle, izpitni komplet 005

Število kandidatov: 35

Število nalog: 2

Število testnih postavk: 18

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog je sodelovalo 11 presojevalcev. Za določanje ravni zahtevnosti smo uporabili metodi Basket in Angoff; za vsako smo zbrali 198 ocen. Po metodi Basket so presojevalci večino postavk ocenili z oceno 2 oz. A2 (68 %), zato smo metodo Angoff določali mejo A1/A2.

Določanje meje

Pri določanju meje za A2 raven smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen.

Po metodi Basket bi kandidati za doseg ravni A2 morali zbrati 12,2 točk, v skladu z metodo Angoff pa 9,7 točk. Po združitvi obeh metod smo mejo za raven A2 postavili pri 11 točkah od 18 možnih (ali 61 % točk).

Standardizacija nalog slušnega razumevanja

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: angleščina za odrasle, izpitni komplet 005

Število kandidatov: 35

Zmožnost: slušno razumevanje

Število nalog: 2

Število testnih postavk: 17

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog je sodelovalo 11 presojevalcev. Za določanje ravni zahtevnosti smo uporabili metodi Basket in Angoff; za metodo Basket smo zbrali 170 ocen, za metodo Angoff pa 187. Po metodi Basket so presojevalci večino postavk ocenili z oceno 2 oz. A2 (53 %), z oceno 3 oz. B1 so ocenili 4 – 3 % postavk. Z Angoff metodo smo določali dve meji: med ocenama A1/A2 in A2/B1.

Določanje meje

Pri določanju obeh meja smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen.

Po metodi Basket bi kandidati za doseg ravni A2 morali zbrati 9 točk od 17 možnih točk, prav tako 9 točk bi morali zbrati skladu z metodo Angoff. Končno mejo za raven A2 smo tako postavili pri 9 točkah (ali 53 % točk).

Za doseg ravni B1 bi kandidati po metodi Basket morali zbrati 16,3 točk, v skladu z metodo Angoff pa 12,9 točk. Po združitvi obeh metod smo končno mejo za raven B1 postavili pri 15 točkah (ali 88 % točk).

Standardizacija nalog poznavanja in rabe jezika

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: angleščina za odrasle, izpitni komplet 005

Število kandidatov: 35

Število nalog: 2

Število testnih postavk: 28

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog je sodelovalo 12 presojevalcev. Za določanje ravni zahtevnosti smo uporabili metodi Basket in Angoff; za Basket smo zbrali 336 ocen, za Angoff pa 308 ocen. Po metodi Basket so presojevalci z oceno 2 oz. A2 ocenili 41 % postavk, z oceno 3 oz. B1 pa 57 % postavk. Z Angoff metodo smo določali dve meji: med ocenama A1/A2 in A2/B1.

Določanje meje

Pri določanju meje za A2 in B1 raven smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen.

Po metodi Basket bi kandidati za dosego ravni A2 morali zbrati 11,5 točk od 28 možnih točk, v skladu z metodo Angoff pa 13,3 točk. Po združitvi obeh metod smo mejo za raven A2 postavili pri 12 točkah (ali 43 % točk).

Za dosego ravni B1 bi kandidati po metodi Basket morali zbrati 27,5 točk, v skladu z metodo Angoff pa 19,4 točk. Po združitvi obeh metod smo končno mejo za B1 postavili pri 23 točkah od 28 možnih (ali 82 % točk).

Standardizacija nalog pisnega sporočanja

Vodeni sestavek (100–120 besed)

Izpit: angleščina za odrasle na osnovni ravni

Možno število točk: 12

Opis postopka

V postopku standardizacije je sodelovalo 12 presojevalcev, ki je ocenjevalo 18 vzorcev izdelkov kandidatov različnih izpitnih rokov. Izdelki so bili ocenjeni z ocenami od 5 do 12 točk. Po metodi »benchmarking« smo za vsak izdelek zbrali 72 ocen. Presojevalci so večinoma podeljevali ocene 2 (A2) in 3 (B1).

Določanje meje

Zaradi zelo raznolikih vzorcev smo lahko določili dve meji: za raven A2 in B1. Pri določanju mej smo upoštevali drugi krog ocen. Zbrane ocene po merilih SEJO smo primerjali z ocenami izdelkov na izpitu in ugotovili, da je meja za dosego ravni A2 7 točk od 12 možnih (ali 58 % točk). Izdelki s 7 točkami so bili po mnenju presojevalcev mejni izdelki, ki so ustrezali opisnikom za raven A2.

Meja za dosego ravni B1 je bila postavljena pri 9 točkah od 13 (ali 75 %). Izdelki z 9 točkami so bili po mnenju presojevalcev mejni izdelki, ki so ustrezali opisnikom za raven B1.

Standardizacija govorne interakcije

Izpit: angleščina za odrasle na osnovni ravni

Možno število točk: 13

Opis postopka

Vzorci ustnih izpitov smo snemali v treh različnih krajih Slovenije v letu 2012 z udeleženci tečajev angleščine na ustrezni stopnji. Uporabili smo tudi nekaj pravih ustnih izpitov s kandidati, ki so opravljali izpit. Za standardizacijo smo izbrali 17 vzorcev ustnih izpitov. Izpiti so bili ocenjeni z ocenami od 7 do 13 točk. V postopku standardizacije je sodelovalo 11 presojevalcev. Po metodi »benchmarking« smo za vsak posnetek zbrali 66 ocen. Presojevalci so večinoma podeljevali ocene 2 (A2) in 3 (B1).

Določanje meje

Pri določanju mej za ravni A2 in B1 smo upoštevali drugi krog ocen. Zbrane ocene smo po merilih SEJO primerjali z ocenami izdelkov na izpitu in ugotovili, da je meja za doseg ravni A2 7 točk od 13 možnih (ali 45 % točk). Ustni izpiti ocenjeni z 12 točkami so bili po mnenju presojevalcev mejni vzorci, ki so ustrezali opisnikom za raven B1.

5.11 Standardizacija izpitov za odrasle na višji ravni

Standardizacija nalog bralnega razumevanja

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: angleščina za odrasle, izpitni komplet 014

Število kandidatov: 38

Število nalog: 3

Število testnih postavk: 25

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog je sodelovalo 11 presojevalcev. Za določanje ravni zahtevnosti smo uporabili metodi Basket in Angoff; za vsako smo zbrali 275 ocen. Po metodi Basket so presojevalci večino postavk ocenili z oceno 4 oz. B2 (69 %), zato smo metodo Angoff določali mejo B1/B2.

Določanje meje

Pri določanju meje za B2 raven smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen.

Po metodi Basket bi kandidati za doseg ravni B2 morali zbrati 23,4 točk, v skladu z metodo Angoff pa 14,5 točk.

Po združitvi obeh metod smo mejo za raven B2 postavili pri 19 točkah od 25 možnih (ali 76 % točk).

Standardizacija nalog slušnega razumevanja

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: angleščina za odrasle, izpitni komplet 017

Število kandidatov: 35

Število nalog: 2

Število testnih postavk: 16

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog je sodelovalo 11 presojevalcev. Za določanje ravni zahtevnosti smo uporabili metodi Basket in Angoff; za metodo Basket smo zbrali 160 ocen, za metodo Angoff pa 176. Po metodi Basket so presojevalci večino postavk ocenili z oceno 4 oz. B2 (62 %), zato smo metodo Angoff določali mejo B1/B2.

Statistična analiza in določanje meje

Pri določanju meje za B2 raven smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen.

Po metodi Basket bi kandidati za doseg ravni B2 morali zbrati 14,6 točk od 16 možnih točk, v skladu z metodo Angoff pa 11,2 točk. Po združitvi obeh metod smo mejo za raven B2 postavili pri 13 točkah (ali 81 % točk).

Standardizacija nalog poznavanja in rabe jezika

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: angleščina za odrasle, izpitni komplet 017

Število kandidatov: 35

Število nalog: 4

Število testnih postavk: 35

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog je sodelovalo 11 presojevalcev. Za določanje ravni zahtevnosti smo uporabili metodi Basket in Angoff; za Basket metodo smo zbrali 418 ocen, za Angoff pa 380. Po metodi Basket so presojevalci večino postavk ocenili z oceno 4 oz. B2 (59 %), zato smo metodo Angoff določali mejo B1/B2.

Statistična analiza in določanje meje

Pri določanju meje za B2 raven smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen.

Po metodi Basket bi kandidati za doseg ravni B2 morali zbrati 33 točk od 38 možnih točk, v skladu z metodo Angoff pa 23 točk. Po združitvi obeh metod smo mejo za raven B2 postavili pri 28 točkah (ali 74 % točk).

Standardizacija nalog pisnega sporočanja

Del A – Krajši vodeni sestavek (100–120 besed)

Izpit: angleščina za odrasle na višji ravni

Možno število točk: 13

Opis postopka

V postopku standardizacije je sodelovalo 11 presojevalcev, ki je ocenjevalo 16 vzorcev izdelkov kandidatov spomladanskega izpitnega roka. Izdelki so bili ocenjeni z ocenami od 9 do 12 točk. Po metodi »benchmarking« smo za vsak izdelek zbrali 66 ocen. Presojevalci so podeljevali ocene 3 (B1) in 4 (B2).

Določanje meje

Pri določanju meje za raven B2 smo upoštevali drugi krog ocen. Zbrane ocene po merilih SEJO smo primerjali z ocenami izdelkov na izpitu in ugotovili, da je meja za doseg ravni B2 11 točk od 13 možnih (ali 84 % točk). Izdelki z 11 točkami so bili po mnenju presojevalcev mejni izdelki, ki so ustrezali opisnikom za raven B2.

Del B – Daljši pisni sestavek (180–220 besed)

Izpit: angleščina za odrasle na višji ravni

Možno število točk: 20

Opis postopka

V postopku standardizacije je sodelovalo 12 presojevalcev, ki je ocenjevalo 17 vzorcev izdelkov kandidatov spomladanskega izpitnega roka. Izdelki so bili ocenjeni z ocenami od 12 do 16 točk. Po metodi »benchmarking« smo za vsak izdelek zbrali 72 ocen. Presojevalci so večinoma podeljevali oceni 3 (B1) in 4 (B2).

Določanje meje

Pri določanju meje za raven B2 smo upoštevali drugi krog ocen. Zbrane ocene po merilih SEJO smo primerjali z ocenami izdelkov na izpitu in ugotovili, da je meja za dosego ravni B2 14 točk od 20 možnih (ali 70 % točk). Izdelki s 14 točkami so bili po mnenju presojevalcev mejni izdelki, ki so ustrezali opisnikom za raven B2.

Standardizacija govorne interakcije

Izpit: angleščina za odrasle na višji ravni

Možno število točk: 21

Opis postopka

Vzorci ustnih izpitov smo snemali v treh različnih krajih Slovenije z udeleženci tečajev angleščine na ustrezni stopnji. Uporabili smo tudi nekaj pravih ustnih izpitov s kandidati, ki so opravljali izpit. Za standardizacijo smo izbrali 20 vzorcev ustnih izpitov. Izpiti so bili ocenjeni z ocenami od 12 do 20 točk. V postopku standardizacije je sodelovalo 10 presojevalcev. Po metodi »benchmarking« smo za vsak posnetek zbrali 60 ocen. Presojevalci so večinoma podeljevali oceni 3 (B1) in 4 (B2).

Določanje meje

Pri določanju meje za raven B2 smo upoštevali drugi krog ocen. Zbrane ocene po merilih SEJO smo primerjali z ocenami izdelkov na izpitu in ugotovili, da je meja za dosego ravni B2 16 točk od 21 možnih (ali 76 % točk). Ustni izpiti ocenjeni s 16 točkami so bili po mnenju presojevalcev mejni vzorci, ki so ustrezali opisnikom za raven B2.

6 VALIDACIJA

Za zagotavljanje postopkovne, notranje in zunanje veljavnosti smo sledili predpisanim postopkom in zbirali dokumente in podatke o natančnosti in doslednosti rezultatov.

Redno smo ob vsaki aktivnosti spremljali, kako dobro presojevalci poznajo opisnike SEJO. Ti so vedno pokazali zelo dobro poznavanje opisnikov in ravni, kar predstavlja osnovo za veljavnost postopkov. Odločitve smo podprli s statističnimi izračuni doslednosti ocenjevanja posameznih presojevalcev (angl. *intra-judge consistency*), stopnjo ujemanja med presojevalci (angl. *inter-judge consistency*), doslednosti odločitev o meji (angl. *decision consistency*) in standardne napake meje (angl. *standard error of judgement*).

Za izračun zanesljivosti smo primerjali ocene presojevalcev s statističnimi podatki izpitov in ugotovili visoke korelacije. Te so se gibale med $-0,81$ in $-0,97$ za metodo Basket in med $0,73$ do $0,99$ za metodo Angoff. Izračunali smo tudi stopnjo ujemanja med ocenami posameznih presojevalcev, ki je bila po obeh metodah visoka in se je gibala med $0,91$ in $0,97$ za metodo Basket, in med $0,93$ in $0,99$ za metodo Angoff (koeficient alfa).

Za zagotavljanje zunanje veljavnosti receptivnih zmožnosti (slušno in bralno razumevanje, poznavanje in raba jezika, poznavanje besedišča) smo se odločili za dve metodi (Basket, Angoff) postavljanja meje. Končno mejo smo postavili po primerjanju mej po obeh metodah.

Zagotavljanje veljavnosti produktivnih zmožnosti (ustno in pisno sporočanje) je temeljilo na metodi *benchmarking*, to je primerjanju ocen presojevalcev po opisnikih SEJO za govorjenje in pisanje z ocenami vzorcev po merilih za ocenjevanje. Za vsak izpit so bili izdelani primerjalni korelacijski grafi. Spremljali smo tudi stopnjo ujemanja med ocenami posameznih presojevalcev. Tudi te so bile visoke in so se gibale med $0,86$ in $0,99$ (ICC).

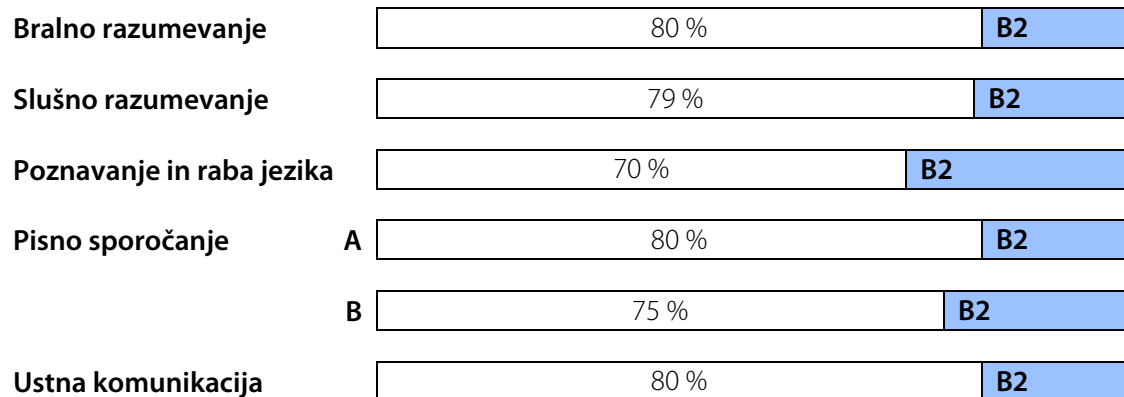
Ob tem smo posebno pozornost posvetili zbiranju reprezentativnega vzorca pisnih sestavkov in snemanju ustnih delov izpitov. Tudi pri postavljanju mej za ti dve zmožnosti smo po 1. krogu diskutirali in soočili mnenja o dodeljenih ocenah in končno mejo postavili po 2. krogu ob soglasnem mnenju vseh presojevalcev.

Poglavje vsebuje rezultate standardizacije po posameznih izpitih in zmožnostih s statističnimi podatki in grafičnimi prikazi postavljenih mej.

Povzetek po izpitih in zmožnostih

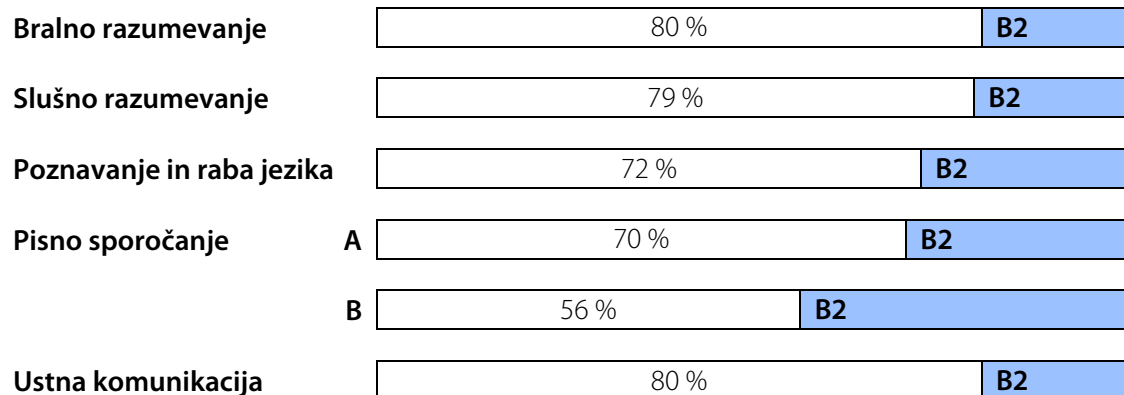
Splošna matura na osnovni ravni

Zmožnost, izpitna pola	Bralno razumevanje	Slušno razumevanje	Poznavanje in raba jezika	Pisno sporočanje	Ustna komunikacija
Število nalog in testnih postavk	2 nalogi, 20 postavk	2 nalogi, 14 postavk	3 naloge, 37 postavk	2 dela: A krajši sestavek B daljši sestavek	3
Število kandidatov/vzorcev	1022	8294	6061	A – 18 B – 17	18
Število možnih točk	20	14	37	40 (20 + 20)	20
Delež pri končni oceni	20 %	15 %	15 %	30 % (10 % + 20 %)	20 %
Najmanjše število točk in odstotnih točk za dosego ravni B2	16 80 %	11 79 %	26 70 %	A – 16 (80 %) B – 15 (75 %)	16 80 %
Število in delež kandidatov na B2	446 kandidatov, 44 %	4538 kandidatov, 55 %	1288, 21 %	A – 1506 (29 %) B – 1920 (35 %)	2012 68 %
Stopnja ujemanja med presojevalci	α Basket = 0,94 α Angoff = 0,97	α Basket = 0,92 α Angoff = 0,98	α Basket = 0,96 α Angoff = 0,98	A – 0,97 (ICC) B – 0,91 (ICC)	0,95 (ICC)

Splošna matura na višji ravni

Zmožnost, izpitna pola	Bralno razumevanje	Slušno razumevanje	Poznavanje in raba jezika	Pisno sporočanje	Ustna komunikacija
Število nalog in testnih postavk	2 nalogi, 20 postavk	2 nalogi, 14 postavk	3 naloge, 47 postavk	2 dela: A krajši sestavek B daljši sestavek (književnost)	3
Število kandidatov	89	8294	2240	A – 15 B – 18	18
Število možnih točk	20	14	47	45 (20 + 25)	20
Delež pri končni oceni	20 %	15 %	15 %	30 % (10 % + 20 %)	20 %
Najmanjše število točk in odstotnih točk za dosego ravni B2	16 80 %	11 79 %	39 72 %	A – 14 (70 %) B – 14 (56 %)	16 80 %
Število in delež kandidatov na B2	76 kandidatov, 85 %	4538 kandidatov, 55 %	1123 kandidatov, 68 %	A – 1886 (95 %) B – 2107 (91 %)	2012 97 %
Stopnja ujemanja med presojevalci	α Basket = 0,91 α Angoff = 0,93	α Basket = 0,92 α Angoff = 0,98	α Basket = 0,93 α Angoff = 0,98	A – 0,91 (ICC) B – 0,90 (ICC)	0,95 (ICC)

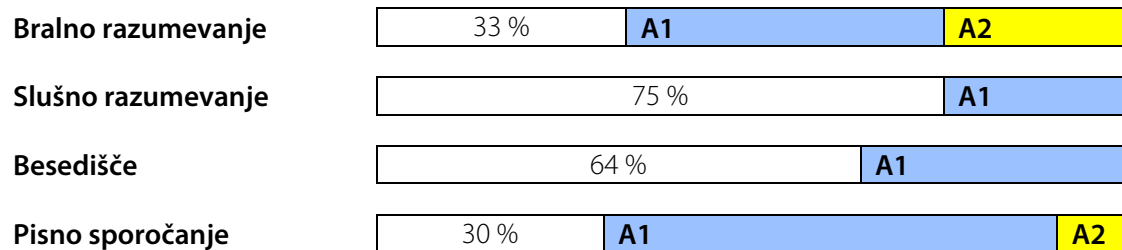
Poklicna matura

Zmožnost, izpitna pola	Bralno razumevanje	Pisno sporočanje	Ustna komunikacija
Število nalog in testnih postavk	4 naloge, 30 postavk	2 dela: A krajši sestavek in B daljši sestavek	3
Število kandidatov v vzorcu	208	A – 18 B – 15	17
Število možnih točk	30	A – 10 B – 20	20
Delež pri končni oceni	30 %	30 % A – 10 % B – 20 %	40 %
Najmanjše število točk in odstotnih točk za doseg ravni B1	21 70 %	A – 7 (70 %) B – 13 (65 %)	15 75 %
Število in delež kandidatov na B1			2012 71 %
Stopnja ujemanja med presojevalci	α Basket = 0,95 α Angoff = 0,93	A – 0,86 (ICC) B – 0,94 (ICC)	0,99 (ICC)

Bralno razumevanje		70 %	B1
Pisno sporočanje	A	70 %	B1
	B	65 %	B1
Ustna komunikacija		75 %	B1

Nacionalno preverjanje znanja v 6. razredu osnovne šole

Zmožnost, izpitna pola	Bralno razumevanje	Slušno razumevanje	Besedišče	Pisno sporočanje
Število nalog in testnih postavk	2 nalogi, 12 postavk	2 nalogi, 12 postavk	2 nalogi, 14 postavk	1 naloga
Število kandidatov/vzorcev	13803	13803	13803	46
Število možnih točk	12	12	14	10
Najmanjše število točk in odstotnih točk za doseg ravni A1	4 33 %	9 75 %	9 64 %	3 – 30 % A1 9 – 90 % A2
Število in delež kandidatov na ravni A1	11118 kandidatov, 81 %	11681 kandidatov, 85 %	10343 75 %	76 %
Stopnja ujemanja med presojevalci	α Basket = 0,96	α Basket = 0,96 α Angoff = 0,97	α Basket = 0,97 α Angoff = 0,99	0,96 (ICC)

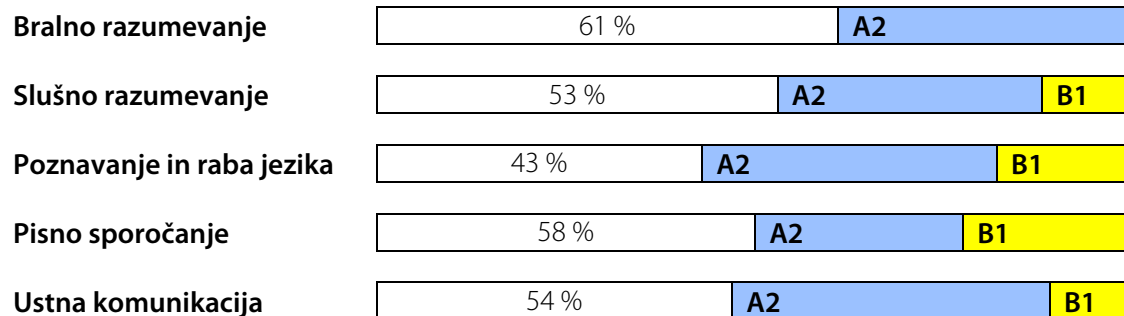
Nacionalno preverjanje znanja v 9. razredu osnovne šole

Zmožnost, izpitna pola	Bralno razumevanje	Slušno razumevanje	Poznavanje in raba jezika	Pisno sporočanje
Število nalog in testnih postavk	2 nalogi, 15 postavk	2 nalogi, 10 postavk	2 nalogi, 10 postavk	1 naloga
Število kandidatov/vzorcev	4200	4200	4200	27
Število možnih točk	15	10	10	13
Najmanjše število točk in odstotnih točk za dosego ravni A2	8 53 %	8 80 %	6 60 %	6 46 %
Število in delež kandidatov na A2	2857 kandidatov, 68 %	3281 kandidatov, 78 %	2291 kandidatov, 54 %	67 %
Stopnja ujemanja med presojevalci	α Basket = 0,97 α Angoff = 0,94	α Basket = 0,92 α Angoff = 0,98	α Basket = 0,90 α Angoff = 0,96	0,97 (ICC)

Bralno razumevanje	53 %	A2
Slušno razumevanje	80 %	A2
Poznavanje in raba jezika	60 %	A2
Pisno sporočanje	46 %	A2

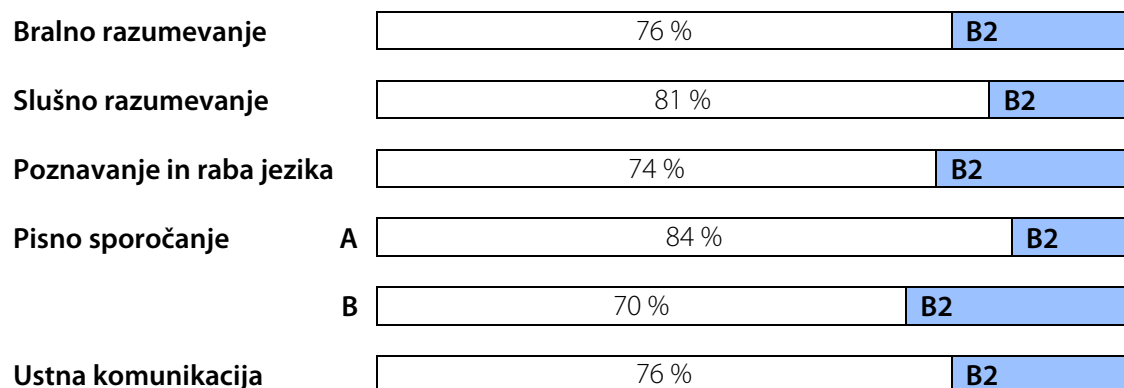
Angleščina za odrasle na osnovni ravni

Zmožnost, izpitna pola	Bralno razumevanje	Slušno razumevanje	Poznavanje in raba jezika	Pisno sporočanje	Ustna komunikacija
Število nalog in testnih postavk	2 nalogi, 18 postavk	2 nalogi, 17 postavk	2 nalogi, 28 postavk	Vodeni sestavek	3
Število kandidatov/vzorcev	35	35	35	18	17
Število možnih točk	18	17	28	12	13
Delež pri končni oceni	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %
Najmanjše število točk in odstotnih točk za doseg ravni A2/B1	11 (61 %) A2 18 (100 %) B1	9 (53 %) A2 15 (88 %) B1	12 (43 %) A2 23 (82 %) B1	7 (58 %) A2 9 (75 %) B1	7 (54 %) A2 12 (92 %) B1
Stopnja ujemanja med presojevalci	α Basket = 0,93 α Angoff = 0,95	α Basket = 0,93 α Angoff = 0,93	α Basket = 0,93 α Angoff = 0,98	0,98 (ICC)	0,97 (ICC)

Angleščina za odrasle na višji ravni

Zmožnost, izpitna pola	Bralno razumevanje	Slušno razumevanje	Poznavanje in raba jezika	Pisno sporočanje	Ustna komunikacija
Število nalog in testnih postavk	3 naloge, 25 postavk	2 nalogi, 16 postavk	4 naloge, 38 postavk	2 dela: A krajši sestavek in B daljši sestavek	3
Število kandidatov/vzorcev	38	35	35	A – 16 B – 17	20
Število možnih točk	25	16	38	31 (13 + 18)	21
Delež pri končni oceni	20 %	15 %	20 %	25 % A – 10 % B – 15 %	20 %
Najmanjše število točk in odstotnih točk za dosego ravni B2	19 76 %	13 81 %	33 74 %	A – 11 (84 %) B – 14 (70 %)	16 76 %
Stopnja ujemanja med presojevalci	α Basket = 0,91 α Angoff = 0,93	α Basket = 0,92 α Angoff = 0,98	α Basket = 0,94 α Angoff = 0,98	A – 0,91 (ICC) B – 0,96 (ICC)	0,97 (ICC)

Končne skupne meje po posameznih izpitih

Spodnja preglednica prikazuje ravni in mejne vrednosti za doseg SEJO ravni po posameznih izpitih in zmožnostih.

Zmožnost	Splošna matura B2	Poklicna matura B1	NPZ	Odrasli
Bralno razumevanje	80 % točk	70 % točk	A1 – 6. razred 33 % točk A2 – 6. razred 75 % točk A2 – 9. razred 53 % točk	A2 – OR 61 % točk B2 – VR 76 % točk
Slušno razumevanje	79 % točk	/	A1 – 6. razred 75 % točk A2 – 9. razred 80 % točk	A2 – OR 53 % točk B1 – OR 88 % točk B2 – VR 81 % točk
Poznavanje in raba jezika	70 % točk OR 72 % točk VR	/	A1 – 6. razred 64 % točk A2 – 9. razred 60 % točk	A2 – OR 43 % točk B1 – OR 82 % točk B2 – VR 74 % točk
Pisno sporočanje	Vodeni sestavek (OR) 80 % točk Vodeni sestavek (VR) 70 % točk Daljši sestavek (OR) 75 % točk Književnost (VR) 56 % točk	Krajši sestavek 70 % točk Daljši sestavek 65 % točk	A1 – 6. razred 30 % točk A2 – 6. razred 90 % točk A2 – 9. razred 46 % točk	A2 – OR 58 % točk B1 – OR 75 % točk VR – vodeni spis 84 % točk VR – daljši sestavek 70 % točk
Govorna interakcija	80 % točk OR in VR	75 % točk		A2 – OR 54 % točk B1 – OR 92 % točk B2 – VR 76 % točk
Končna skupna meja ob upoštevanju kompenzacijske metode	OR: 77 % VR: 70 %	71 % točk	6. razred: 52 % A1; 92 % A2 9. razred: 59 % točk A2	OR: 53 % A2; 87 % B1 VR: 76 % B2

7 ZAKLJUČEK

V postopku postavljanja standardov za bralno in slušno razumevanje, poznavanje in rabo jezika ter umeščanja izdelkov pisnega sporočanja in ustne komunikacije so se potrdile predvidene ravni zahtevnosti izpitov:

- maturitetna izpita na splošni maturi se uvrščata na raven B2,
- izpit na poklicni maturi na raven B1,
- izpit v 6. razredu osnovne šole na raven A1,
- izpit v 9. razredu osnovne šole na raven A2,
- izpit za odrasle na osnovni ravni na raven A2,
- izpit za odrasle na višji ravni pa na raven B2.

Vendar velja opozoriti, da pragovi za pozitivno oceno na maturi oziroma za pridobitev certifikata za odrasle po do sedaj zbranih ocenah niso enaki pragovom za doseg ravni po SEJO.

Tako je na izpitu za odrasle na osnovni ravni prag za doseg ravni A2 nekoliko nižji kot prag za pridobitev certifikata in torej nekateri od kandidatov, ki sicer izpita ne opravijo, dosežejo raven A2, najuspešnejši na tem izpitu, ki odlično opravijo izpit, pa dosejajo celo raven B1.

Na splošni in poklicni maturi ter na izpitu za odrasle na višji ravni je prag za doseg ravni višji od praga za pozitivno oceno oziroma za pridobitev certifikata. Nekateri od kandidatov, ki sicer uspešno opravijo izpit, ne dosejajo ravni zahtevnosti po SEJO.

Kandidati na poklicni maturi bi za doseg ravni B1 morali zbrati v povprečju 71 % točk; na splošni maturi v povprečju 77 % oziroma 70 % točk za doseg ravni B2; na izpitu za odrasle na višji ravni pa v povprečju 76 % točk za doseg ravni B2.

Na izpitu za odrasle na višji ravni kandidati, ki opravijo izpit v prvem pasu (dobro opravijo izpit in zberejo 60–75 % točk), še ne dosežejo ravni B2. Drugi in tretji pas (zelo dobro in odlično opravljen izpit) že pomenita doseganje ravni B2.

Na NPZ učenci dobijo povratno informacijo o dosežku v obliki točkovne ocene in zbranih odstotnih točkah. Ne določa se meje za uspešno opravljen izpit oz. za posamezne ocene. Po ocenah, zbranih za preverjanje v letu 2009, bi morali učenci 6. razreda za doseg ravni A1 v povprečju zbrati 52 % točk, za doseg ravni A2 pa 92 % točk. Učenci v 9. razredu pa bi za doseg ravni A2 morali doseči v povprečju 59 % točk.

Glede na rezultate testa v letu 2009, ki smo ga umeščali v SEJO, 22 % učencev 6. razreda ne doseže ravni A1, ki je predvidena v učnem načrtu, 64 % učencev je na ravni A1, 14 % pa jih že doseže raven A2.

Po rezultatih preverjanja iz leta 2009 v 9. razredu raven A2 doseže 62 % učencev, ostali (38 %) te ravni ne dosežejo.

7.1 Priporočila

Z umestitvijo slovenskih izpitov iz angleščine in določitvijo SEJO ravni zahtevnosti je bil dosežen poglobilni cilj projekta. V skladu z mednarodno sprejetimi metodami smo ugotovili, na katero mednarodno primerljivo stopnjo znanja se uvrščajo slovenski izpiti iz angleščine na več ravneh izobraževanja. Naš cilj je, da vsem, ki izpite opravijo, olajšamo mobilnost in obenem tudi povratno vplivamo na poučevanje in učenje tujih jezikov v Sloveniji.

Na podlagi rezultatov pa smo prišli še do naslednjih ugotovitev:

1. Predtestiranje nalog

Po načelih dobre prakse testiranja znanja naj bi sestavljavci pri pripravi in sestavljanju izpitnih nalog sledili določenim fazam, te so: priprava nalog, pilotiranje na manjšem vzorcu, primerjalna statistična analiza rezultatov, priprava nalog, predtestiranje, analiza rezultatov predtestiranja, priprava končne verzije izpitne pole. V fazi pilotiranja in predtestiranja sestavljavci dobijo pomembne informacije o težavnosti in zanesljivosti izpitnih postavk, nalog in izpitne pole v celoti, pa tudi o izvedbi testiranja. Faza predtestiranja je tako ena pomembnejših faz in nedvomno nepogrešljiva pri vseh izpitih, še toliko bolj pri izpitih z visoko pomembnostjo, kot so splošna matura, poklicna matura in izpiti za odrasle.

Potrebo po predtestiranju narekuje tudi SEJO, saj so rezultati umeščanja izpitov brez te faze manj zanesljivi. Še več, brez predtestiranja je veliko težje zagotoviti konstantnost ravni zahtevnosti nekega izpita in trditi, da je nek izpit na določeni ravni, saj je raven zahtevnosti na vsakem izpitnem roku v celoti odvisna le od sestavljavcev izpita. Nadalje, ker je umeščanje izpitov potekalo na le enem izpitnem kompletu pri posameznem izpitu, je na temelju rezultatov težko trditi, da bi bili le-ti enaki tudi pri umeščanju vseh ostalih doslej uporabljenih izpitnih kompletov oziroma kompletov, ki se bodo na obeh izpitih pojavljali v prihodnosti. Umeščanja med različnimi testi, populacijami oz. generacijami bi lahko zagotovile tudi sidrne naloge (umerjene naloge), ki se skozi leta ponavljajo.

Vsled zapsanega sledi, da je sistemsko urejeno predtestiranje ali pilotiranje ne le potrebno, temveč nujno za zagotavljanje večje zanesljivosti, boljše primerljivosti in popolnejše analize izpitnih nalog.

2. Enotna raven za kandidate na splošni maturi

Splošna matura se izvaja na dveh ravneh: osnovni in višji. Rezultati projekta kažejo, da sta dve ravni nepotrebni in da bi bilo bolj smiselno, da bi vsi kandidati opravljali enoten izpit.

Izpita sta se v času trajanja projekta že spremenila – izpitne pole bralnega razumevanja in rabe jezika so v celoti ločene po ravneh in ne vključujejo več skupnih nalog. Posnetek za slušno razumevanje je isti za obe ravni, vendar je le ena naloga skupna, druga se razlikuje glede na raven.

3. Certificiranje pridobljenega znanja

Da bi kandidatom, ki opravijo katerega od slovenskih izpitov iz angleščine in dosežejo ustrezno raven zahtevnosti v skladu z veljavno evropsko lestvico, omogočili mednarodno primerljivost njihovega znanja in lažjo mobilnost, ministrstvu predlagamo, da jim podeli certifikat o opravljenem izpitu. Certifikat naj bi vključeval informacije o doseženem številu točk/odstotkov in o doseženi SEJO ravni, in sicer za vsako posamezno zmožnost in izpit v celoti.

Tovrstno certificiranje bi dijakom in učencem, ki opravljajo NPZ, poklicno in splošno maturo, omogočilo, da ob zaključku formalnega osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja dobijo potrdilo o pridobljenem znanju angleškega jezika.

Pri izpitih, ki ne preverjajo določene zmožnosti – pri NPZ je to ustna interakcija, pri poklicni maturi pa slušno razumevanje –, bi na certifikatu pod nepreverjeno zmožnostjo treba dati opombo, da se le-ta ne preverja in da zatorej kandidat zanj ne dobi podatka.

Pobuda po certificiranju pridobljenega znanja je skladna tudi z *Resolucijo o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2014–2018* (glej stran 24, točka 2.1.6), ki jo je na seji 15. 7. 2013 sprejel Državni zbor.

4. Poziv k preverjanju vseh zmožnosti na vseh izpitih

Na podlagi teorije testiranja in načel dobre prakse mora sodobno tujezikovno testiranje vključevati preverjanje vseh sporazumevalnih zmožnosti, tj. poslušanja, branja, pisanja in ustnega sporazumevanja. Samo tako namreč kandidat dobi ustrezne informacije o svojem znanju tujega jezika. Odsotnost testiranja ene od zmožnosti vodi,

prvič, v nepopolno povratno informacijo, in drugič, ima negativen učinek na poučevanje in učenje tujega jezika, saj učiteljem, kandidatom in šolam sporoča, da nepreverjena zmožnost »ni pomembna«.

Ministrstvo in Državni predmetni komisiji za poklicno maturo in NPZ pozivamo, naj se zavzamejo za uvedbo slušnega razumevanja v poklicno maturo oz. ustnega sporazumevanja na nacionalno preverjanega znanja v osnovni šoli. Na ta način bosta izpita primerljiva z ostalimi nacionalnimi izpiti iz angleščine (splošna matura, izpit za odrasle), kandidatom pa bosta dala celovito povratno informacijo o njihovem jezikovnem znanju.

5. Konstantno spremljanje rezultatov projekta

Za zagotavljanje veljavnosti rezultatov projekta predlagamo konstantno spremljanje podatkov o izpitih (zanesljivost, veljavnost, težavnost) in ponovitev postopka umeščanja vsakih nekaj let, še posebej, če se spremeni struktura izpita. Ugotovili smo, da so se že v času trajanja projekta spremenili izpiti v osnovni šoli in delno tudi na splošni maturi in bi za zagotovitev veljavnosti rezultatov morali ponoviti standardizacijo nalog za tiste dele izpita, ki so bili standardizirani pred spremembo.

Zanimiva bi bila tudi primerjalna evalvacija umeščenih slovenskih izpitov iz angleščine, ki bi jo izvedla tuja skupina strokovnjakov s področja preverjanja in ocenjevanja znanja oz. ekspertna skupina iz tujine, ki je že sodelovala v podobnem projektu umeščanja izpitov v svoji državi.

Literatura

Cizek, G. J. (ur.). 2001. *Setting Performance Standards, Concepts, Methods, and Perspectives*. Mahwah, New Jersey, London: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.

Cizek, G. J. & M. B. Bunch. 2007. *Standard Setting, A Guide to Establishing and Evaluating Performance Standards on Tests*. Thousand Oaks, London, New Delhi: SAGE Publications.

Papageorgiou, S. 2009. *Setting cut scores on the common European framework of reference: workshop results for the Matura*. Neobjavljeno tehnično poročilo.

The Council of Europe. 2009. *Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: learning, Teaching, Assessment (CEFR). A Manual*. Strasbourg: Language Policy Division.

The Council of Europe. 2004. *A Reference Supplement*. Strasbourg: Language Policy Division.

The Council of Europe. 2001. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. Council of Europe, Modern Languages Division, Strasbourg.

ISBN 978-961-6899-07-9

9 789616 899079